

BIRDS PUBLICATIE

Beschrijf alleen het verlangde resultaat

auteur:	Ir. S.W. Wierda
datum:	3 mei 2011
gepubliceerd:	-
aantal bladen:	3
aantal woorden:	1320
bestandsnaam:	16-verwerkingsvoorschriften.doc

In veel bestekboeken wordt in resultaatbeschrijvingen verwezen naar de voorschriften van de fabrikant of leverancier van een bouwstof. Eerder is er op deze plaats¹⁾ al op gewezen dat een fabrikant of een leverancier geen partij is in de overeenkomst tussen opdrachtgever en aannemer. Aan de hand van een voorbeeld wordt in dit artikel hoe de verantwoordelijkheden liggen. Het verwijzen naar verwerkingsvoorschriften van derden wordt afgeraden.

Leksporen van betonwater en doorbuiging: onvoldoend werk?

In een project worden monolithisch afgewerkte staalplaatbetonvloeren toegepast. Het werk wordt door de directie (gedeeltelijk) afgekeurd, omdat:

- de verlangde vlakheidsklasse (klasse 3 volgens NEN 2747) niet kon worden gerealiseerd;
- de onderliggende, in de fabriek hoogglanzend gecoate staalconstructie, sterk is verontreinigd door lekkend betonwater.

Aannemer is van mening dat de kosten van het verbeteren of vernieuwen van het als onvoldoende beoordeelde werk niet voor zijn rekening komen en voert daarvoor de volgende argumenten aan:

- De verlangde vlakheidsklasse kan niet worden gerealiseerd omdat de doorbuiging van een dergelijk type vloer na verwijderen van de tijdelijke ondersteuning daarvoor teveel doorbuiging vertoont. het betreft naar zijn mening een ontwerpfout.
- De verontreiniging met betonwater had kunnen worden voorkomen door in het bestek voor te schrijven dat de staalplaat bekisting waterdicht moest worden aangesloten op de omliggende stalen liggers. Aannemer voert daartoe de verwerkingsvoorschriften van de fabrikant van de stalen bekistingplaten aan, waarin staat aangegeven, dat er twee mogelijkheden zijn: waterdicht uitvoeren van de aansluitingen of niet. Aannemer is van mening dat het bestek had moeten vermelden, welke van de twee uitvoeringswijzen van hem werd verlangd.

Aannemer verantwoordelijk voor de juiste verwerking van bouwstoffen.

Door de veelvuldig in bestekboeken voorkomende verwijzing naar "verwerkingsvoorschriften van fabrikant/leverancier" kan bij uitvoerende partijen gemakkelijk het idee ontstaan, dat ook de juiste toepassing van een bouwstof tot de verantwoordelijkheid van opdrachtgever of de directie zou behoren. Niets is echter minder waar. De juiste verwerking van een bouwstof behoort bij uitstek tot de kennis- en ervaringsgebied van de aannemer en daarmee ook tot zijn verantwoordelijkheid.

Ook hier is het weer paragraaf 6 (lid 1, tweede alinea) van de U.A.V. die de basis

vormt voor de aansprakelijkheid van de aannemer voor een zorgvuldige uitvoering van het werk:

"...Hij is verplicht al datgene te verrichten, wat naar de aard van de overeenkomst door de wet, de billijkheid of het gebruik wordt gevorderd of tot een behoorlijke aanwending der bouwstoffen behoort."

In veel uitspraken is daarom beslist, dat de aannemer verantwoordelijk is voor een juiste uitvoering van het werk²). Daarbij worden verschillende bewoordingen gebruikt, zoals: "De aannemer dient in te staan voor de deugdelijkheid van werk", "De aannemer dient goed en deugdelijke werk te leveren". Op grond van dergelijke overwegingen zal de aannemer in geval van "onvoldoend werk" het werk voor zijn rekening in overeenstemming moeten brengen met hetgeen van hem wordt verlangd. Zie daarvoor ook U.A.V. paragraaf 6 lid 7:

"Onvoldoend werk wordt binnen een door de directie in billijkheid te stellen termijn tot haar genoegen door de aannemer verbeterd of vernieuwd. Deze verbetering of vernieuwing geschiedt op kosten van de aannemer, tenzij het onvoldoend werk het gevolg is van een omstandigheid die voor rekening van de opdrachtgever komt."

Heel duidelijk is een (inmiddels meer dan veertig jaar oude) uitspraak van de Raad van Arbitrage³):

Een aannemer, die volgens de besteksbepalingen in plaats van de oude beproefde houten bebording, een vrij nieuw plaatmateriaal, nl. de zogenaamde Abexplaten, als dakbeschieting voorgeschreven krijgt, heeft zich terdege te oriënteren op welke wijze dit materiaal verwerkt moet worden, in het bijzonder ten aanzien van de afdichting van de stuiknaden, de naden langs muren en de afwerking rondom de schoorsteen. Met name zijn de stuiknaden zonder kit of rubberoïd koud tegen elkaar gelegd, terwijl het loodwerk rondom en in de schoorsteen niet op voldoende vakkundige wijze is uitgevoerd.

Aannemer heeft gesteld dat dit dichten niet in het bestek was voorgeschreven en dus ook niet tot zijn verplichtingen behoorde. Inderdaad schrijft het bestek slechts voor het aanbrengen van Abexplaten, zonder meer, doch dit had natuurlijk deskundig moeten geschieden en uiteraard had een dak waterdicht behoren te worden afgewerkt.

Aannemer is de deze zake jegens opdrachtgever aansprakelijk als gevolg van onzorgvuldige uitvoering.

Beschrijf in het bestekboek alleen het verlangde resultaat

De bestekschrijver heeft zich in het hier behandelde project terecht beperkt tot het beschrijven van het verlangde resultaat:

- a Naar de mening van de aannemer is het verlangde vlakheidsresultaat technisch niet mogelijk. Indien deze stelling juist was, zou het inderdaad een ontwerpfout betreffen, waarvoor de opdrachtgever c.q. de adviseur draagconstructies verantwoordelijk is. In dat geval rust op de aannemer echter wel de verplichting daarvoor (tevooren) te waarschuwen (en niet achteraf).
Na herberekening van de staalplaat betonvloer blijkt, dat met de te verwachten doorbuiging de verlangde vlakheidsklasse probleemloos kan worden gerealiseerd. Uit het verslag van een van de bouwvergaderingen blijkt bovendien, dat de directie de aannemer heeft geattendeerd op mogelijk onvoldoende tijdelijke ondersteuning van de staalplaatvloer. De opgetreden overmatige doorbuiging is in dit geval een uitvoeringsfout.
- b Het niet vóórkomen van leksporen van betonwater op een in het zicht blijvende stalen constructiedelen behoeft niet in het bestekboek te worden beschreven, het is een resultaat dat men in redelijkheid van de aannemer mag verwachten. De wijze waarop de aannemer het verlangde resultaat wil bereiken (door het voorkomen van de leksporen of door het naderhand verwijderen daarvan) wordt aan hem overgelaten.

Het voorschrijven van een resultaat behoeft niet uit te sluiten, dat een bepaalde werkwijze of een bepaalde constructie wordt voorgeschreven. Voor de voorgeschreven constructies en werkwijzen draagt de opdrachtgever ingevolge U.A.V. paragraaf 5 lid 2 de verantwoordelijkheid: "*De opdrachtgever draagt de verantwoordelijkheid voor de door of namens hem voorgeschreven constructies en werkwijzen, daaronder begrepen de invloed die daarop door de bodemgesteldheid wordt uitgeoefend, alsmede voor de door of namens hem gegeven orders en aanwijzingen.*" Het op juiste en vakkundige wijze uitvoeren van een constructie of toepassen van een bepaalde werkwijze blijft echter de verantwoordelijkheid van de aannemer.

Indien (bijvoorbeeld) wordt voorgeschreven dat een houten beschieting moet worden bevestigd door middel van draadnagels ontslaat dit de aannemer niet van de verplichting de nagelgaten voor te boren indien de toe te passen houtsoort dat vereist, en de nagels aan te brengen zonder de houten beschieting te beschadigen. De voorgeschreven werkwijze moet uiteraard technisch mogelijk zijn (wat iets anders is dan moeilijk).

Ook indien een staalplaat betonvloer als constructiewijze is voorgeschreven dient de aannemer "*zich terdege te oriënteren op welke wijze dit materiaal verwerkt moet worden*". In de verhouding tussen de opdrachtgever en de aannemer verandert niets door een onjuist advies dat de aannemer door een leverancier of onderaannemer is verstrekt. Hooguit biedt het onjuiste advies de aannemer de mogelijkheid de geleden schade op de adviserende derde te verhalen.

Verwijs niet naar de voorschriften van fabrikant of leverancier.

De aannemer is verantwoordelijk voor de juiste verwerking van een bouwstof. De bestekschrijver moet er dus voor waken deze verantwoordelijkheid op de schouders van de opdrachtgever c.q. de directie te laden. Door de voorschriften van de fabrikant of leverancier op te nemen als onderdeel van het bestek wordt indirect de wijze van verwerken voorgeschreven, waarmee de opdrachtgever verantwoordelijk wordt in plaats van de aannemer.

Er is overigens niets op tegen dat de bestekschrijver zich verdiept in de verwerkingsvoorschriften van een product. Hij kan daarmee bijvoorbeeld vaststellen of de voorgeschreven constructie of werkwijze wel technisch mogelijk is (dat behoort wel tot zijn verantwoordelijkheid). Tegen het voorschrijven van een product met KOMO-attest-met-productcertificaat bestaat uiteraard geen bezwaar. Het attest is een verwerkingsvoorschrift, dat noodzakelijkerwijs moet worden gevolgd om het vereiste resultaat te bereiken.

¹⁾ Zie het artikel "Volgens nadere opgave van ..." in het STABU Bulletin van juni 2010.

²⁾ Hoofdstukken Bouwrecht, vierde druk, nr. 707, blz. 8.

³⁾ RvA, 12 januari 1968, nr 5194, BR 1968; Jaarverslag 1968, blz. 59.